

1. UVOD

Motiv

U Konkurencijskom vijeću sam se zaposlio 1. aprila 2009. godine. Od tog momenta, svakome kome kažem gdje radim, moram pojedinačno objašnjavati šta je konkurencija i Konkurencijsko vijeće, kako se štiti slobodna konkurencija i sl. Saznanje o slaboj informisanosti zajednice, odnosno običnih građana o pitanjima konkurencije kao i samom Konkurencijskom vijeću, motivisalo me je na izradu specijalističkog rada na ovu temu.

Kao zaposlenik Konkurencijskog vijeća, imam veliku obavezu da napišem jedan kvalitetan, izvorni rad. Isto tako, imam i privilegiju da raspolazem kvalitetnom literaturom, kao i da svakodnevno pratim rad Konkurencijskog vijeća. Privilegija je i mogućnost da razgovaram i primam savjete od mojih starijih kolega, koji se već nekoliko godina svakodnevno u svom radu susreću sa konkretnim problemima iz ove oblasti.

Cilj

Cilj izrade ovog rada je djelimično promovisanje prava konkurencije, jer će ovaj rad biti objavljen na internet stranici Univerziteta „Apeiron“, gdje će biti dostupan jednom većem broju čitalaca, s ciljem upoznavanja studenata sa konkurencijom i radom Konkurencijskog vijeća.

Predmet rada

Zaštita konkurencije na tržištu je zadatak svake moderne države. Bosna i Hercegovina je, potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, preuzela obavezu da, u relevantnim oblastima, uskladi svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom Zajednice i da ga efikasno provodi. Za potrebe ovog rada najznačajnija oblast SSP je “Usklađivanje zakona, provođenje zakona i pravila konkurencije”. U ovoj oblasti su navedene obaveze Bosne i Hercegovine po pitanju zakona i pravila konkurencije, kao i obaveze po pitanju pravnog regulisanja, tj. priznavanja i zaštite intelektualne, industrijske i trgovinske svojine.

Hipoteza

Do sada, Bosna i Hercegovina je ispunila dosta preuzetih obaveza iz navedene oblasti, ali je od svih relevantnih međunarodnih institucija taj napredak označen kao ograničen¹.

Postavlja se pitanje: Šta je Bosna i Hercegovina do sada postigla u ispunjavanju preuzetih obaveza po pitanju prava konkurencije, a šta je od tih obaveza propustila na svom putu priključivanja EU?

Metode

Za potrebe ovog rada je korištena komparativna metoda i upoređivani su zakonski i podzakonski propisi Bosne i Hercegovine sa relevantnim smjernicama i uputama evropskih institucija, kao i dogmatska i normativna metoda. Izvršena je i analiza dosadašnje prakse Konkurencijskog vijeća i pomoću statističke metode i grafikona je dočaran dosadašnji rad Konkurencijskog vijeća. Korištena je i analiza slučajeva, kod analize rješenja Konkurencijskog vijeća.

Struktura rada

Ovaj rad se sastoji od uvoda, 6 poglavlja i zaključka.

U poglavlju „Pojam i razvoj prava konkurencije“ je obrađen i na konkretan način objašnjen pojam konkurencije, kao i potreba za njenom zaštitom. U tom poglavlju je obrađen i razvoj EU i komunitarnog prava, čiji je dio i pravo konkurencije, kao i njegov uticaj na razvoj prava konkurencije u Bosni i Hercegovini.

Naredno poglavlje „Konkurencijsko vijeće“ je posvećeno tom državnom organu, njegovim nadležnostima i podzakonskim aktima. Kako su opšti podaci dostupni i na internet stranici Konkurencijskog vijeća – velika pažnja je posvećena analizi dosadašnjeg rada Konkurencijskog vijeća. Statističko prikazivanje dosadašnje prakse zasnovano na tačnim podacima, koji su jedino dostupni službenicima i zaposlenicima Konkurencijskog vijeća.

U poglavlju „Monopolističko djelovanje“ su objašnjeni pojmovi monopola, monopolističkog djelovanja, monopolističkog sporazumjevanja, dominantnog položaja i njegove zloupotrebe, kao i koncentracija privrednih subjekata. Analizirani su pozitivni pravne propisi, koji se bave navedenom tematikom a navedeni su i neki karakteristični slučajevi iz dosadašnje prakse Konkurencijskog vijeća. Izabrani su posebni slučajevi, koji će najjednostavnije približiti ove termine čitaocima ovog rada.

¹ Npr. napredak je ocijenjen kao ograničen u „Izveštaju o napretku BiH u 2009. godini – prilog uz Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu i Savjetu/Vijeću“ od 14.10.2009. godine. Ovaj Izveštaj je objavljen na internet stranici Direkcije za evropske integracije - www.dei.gov.ba

U narednim poglavljima „Špekulacija“, „Nelojalna konkurencija“ i „Ograničavanje tržišta“ su obrađeni pojmovi ovih štetnih pojava na tržištu, kao i analiza pozitivnih propisa, koji se bave regulisanjem ovakvog ponašanja na tržištu.

Vlastito viđenje zaštite prava konkurencije na tržištu Bosne i Hercegovine je prikazano u zaključku. Napisan je sa stajališta prosječnog građanina ove države i svi navedeni zaključci su lično viđenje autora i ni na kakav način se nemogu povezati sa stavom Konkurencijskog vijeća, u kojem je zaposlen.

Na kraju, želim da se zahvalim svom mentoru prof. dr Nenadu Avramoviću i predsjedniku Konkurencijskog vijeća, dr Stjepi Pranjiću na razumjevanju i pomoći, koju su mi pružili prilikom pisanja ovog rada.